

Haaponevan tuulivoimahanke

Liite 5a. Kohdekohtainen maisemavaikutusten arviointi ja maisemakohteiden tarkemmat kuvaukset

Tämä liite täydentää YVA-selostuksessa esitettyä maisemavaikutusten arviointia, liitteessä 5 esitettyjä havainnekuvia ja maisemavaikutusten arvioinnin liitekarttoja sekä liitteessä 4 esitettyä näkemäalueanalyysiä.

Taulukossa on esitetty kuvaus sekä vaikutusten arviointi kohdekohtaisesti. Kohteet on jaoteltu etäisyysvyöhykkeittäin. Jokaisesta arviointikohteesta on esitetty kohteen yleiskuvaus, kohteen arvioitu herkkyys muutoksille sekä arvioitu hankkeen aiheuttama muutos ja sen suuruus. Kohteen herkkyyden ja hankkeen aiheuttaman muutoksen suuruuden perusteella on arvioitu hankkeen kohteelle aiheuttamien vaikutusten merkittävyys.

Hankkeen vaikutusten lisäksi on arvioitu kaikkien alueen tiedossa olevien tuulivoimahankkeiden muodostamaa yhteisvaikutusta kohteelle. Näiden lisäksi oikeanpuolimmaisessa sarakkeessa on arvioitu Haaponevan hankkeen laajemman vaihtoehdon VE1 vaikutusta tilanteessa, jossa Sikokankaan, Puutionsaaren ja Piipsannevan hankkeiden oletetaan jo toteutuneen ennen Haaponevan hankkeen toteutusta.

Vaikutusten arvioinnin periaatteet ja yhteenveto on kuvattu YVA-selostuksessa.

Kohteen nimi (status ja etäisyys VE1 voimaloista)	Kohteen kuvaus ja herkkyys	Muutoksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys (poikkeukset)	VE1 yhteisvaikutus muiden tuulivoi- mahankkeiden kanssa	VE1 vaikutus tilanteessa, jossa Sikokan- kaan, Puutionsaaren ja Piipsannevan hankkeiden oletetaan jo toteutuneen
Kohteet välittömällä vaikutusalueella 0–2 km etäisyydellä tuulivoimaloista					
Viljelyalueet -	Hankealueen länsiosaa hallitsee laaja ja maisematilaltaan avoin peltoalue, joka on aiemmin ollut turvetuotantoalueena. Pitkiä ja laajoja näkymälinjoja kohti suunniteltuja tuulivoimaloita avautuu viljelyaukeiden ja paikoitellen hakkuuaukeiden reunoilta sekä välittömän vaikutusalueen pohjoisosissa puut- tomien soiden alueilta. Näillä alueilla on mahdollista havaita voimalat koko hankealueen laajuudelta. Hankealueella olevalta tieltä etelään avautuvassa pitkässä avoimessa näkymässä erottuu maamerkin tapaisena yksityiskohtana Haapaveden suunnalla oleva masto. Herkkyys on kohtalainen.	Voimalat ja muut rakenteet aiheuttavat suoria vaikutuksia maisemarakenteeseen. Suuripiirteiset, luonteeltaan tuotannolliset viljelyalueet sa- vat energiatuotannosta kertovan teollisen kerroksen. Tuuli- voimalat ovat avoimilla alueilla visuaalisesti hallitsevia. Mai- sematilan avoimuus heikkenee tuulivoimaloiden rakentami- sen myötä hieman. Alueelle tällä hetkellä maamerkkimäisenä erottuvan maston asema muuttuu osittain. Muutos on kohtalainen kielteinen.	VE1 ja VE2: Kohtalainen kielteinen vaikutus.	Paikallisesti voimistunut hallitsevuus ja maisemallinen muutos verrattuna tilan- teeseen, jossa Haaponeva olisi yksin. Vaikutus voi paikoin muuttua merkittä- väksi kielteiseksi avoimilla peltoloh- koilla ja turvetuotantoalueiden avoi- missa näkymissä. Yhteisvaikutus on pääosin kohtalainen kielteinen, paikallisesti merkittävä kiel- teinen.	Tilanteessa, jossa Sikokangas (350 m), Puutionsaari (300 m) ja Piipsanneva (300 m) oletetaan toteutuneen, VE1:n tuulivoimaloiden myötä yhteisnäkyvyys laajenee. VE1:n vaikutus on kohtalainen kielteinen.
Metsä- ja suoalu- eet -	Hankealueen itäosassa maisemarakenne koostuu lähinnä maisematilaltaan suljetusta havu- puuvaltaisesta ojitetusta talousmetsästä, jota rytmittävät muutamat avoimet tai puoliavoimet hakkuuaukeat ja kallioisemmat kumpareet. Hankealueen tuntumassa maisemarakenne on vaihtelevana kumpuilevaa ja pääosin met- säistä, ojitettua aluetta. Lännessä on myös yksittäisiä maisemahäiriötä aiheuttavia maa-ai- nestenottoalueita. Välittömän vaikutusalueen pohjoisosissa muutamia avoimia tai puoliavoimia suoalueita sekä yksittäisiä pieniä suolampia ja turvetuotannon myötä syntyneitä vesialueita. Metsien suljetussa maisematilassa voimaloiden havaitseminen on hyvin paikkakohtaista ja alueilla voi joutua nostamaan katsettaan havaitakseen voimalat kokonaisuudessaan. Metsä- alueita rikkovat maisematilaltaan avoimet tai puoliavoimet tarkkarajaiset hakkuuaukeat sekä muutamat voimajohtolinjat. Laajempia näkymiä avautuu metsien lomassa olevilta hak- kuuaukeilta sekä avosuoalueilta. Herkkyys on kohtalainen.	Tuulivoimalat eivät näy metsäalueille. Avoimilla suoalueilla tuulivoimalat ovat visuaalisesti hallitse- via ja heikentävät luonnonmaiseman yhtenäisyyttä. Muutos on kohtalainen kielteinen.	VE1 ja VE2: Kohtalainen kielteinen vaikutus.	Paikallisesti voimistunut hallitsevuus ja maisemallinen muutos verrattuna tilan- teeseen, jossa Haaponeva olisi yksin. Vaikutus voi paikoin muuttua merkittä- väksi kielteiseksi avoimilla peltoloh- koilla ja turvetuotantoalueiden avoi- missa näkymissä. Yhteisvaikutus on pääosin kohtalainen kielteinen, paikallisesti merkittävä kiel- teinen.	VE1:n tuulivoimaloiden myötä yhteisnä- kyvyys avoimilla suoalueilla laajenee. Metsäalueilla näkyvyys rajoittuu hakkuu- aukeisiin, lakialueisiin ja selänteisiin. Yh- teisvaikutus voi lisätä havaittavuutta myös näillä kohdin ja voimistaa paikal- lista vaikutusta. VE1:n vaikutus on kohtalainen kielteinen.
Kohteet lähivaikutusalueella 2–8 km etäisyydellä tuulivoimaloista					
Metsäalueet -	Lähivaikutusalueen luoteispuoli on maisemakuvaltaan suuripiirteisistä ja metsäistä seutua. Yhtenäisiä, maisematilaltaan suljettuja metsäalueita rikkovat pääosin rinnealueilla sijaitse- vat lukuisat hakkuuaukeat. Paikoitellen maaston alavimmissa kohdissa metsäalueet muuttuvat myös puuttomiksi tai vähäpuustoisiksi soiksi ja suolammiksi, joissa maisematilat ovat avoimia tai puoliavoimia. Maaston korkeimmilla kohdilla metsäalueet ovat paikoin harvapuustoisia ja kallioisia. Luoteessa on myös metsäautoteitä, pienialaisia maisemahäiriötä aiheuttavia maanottoalu- eita sekä kapeana metsäalueiden keskellä mutkitteleva Pirnesoja.	Tuulivoimaloiden havaitseminen on mahdollista hyvin paik- kakohtaisesti, lähinnä hakkuuaukeiden tai yksittäisten pien- ten avosuoalueiden ja lampien laidoilta katsottuna. Puuston peitteisyyden ja maaston kumpuilevuuden vuoksi näky- mäsektorit ovat pääosin kapeita ja pistemäisiä, joten tuuli- voimaloita ei voi havaita koko hankealueen laajuudelta. Niillä metsäalueilla, jonne yksittäiset tai useammat tuulivoi- malat näkyvät, maisemakuvaan tulee uusi, luonteeltaan poikkeava teollinen elementti. Voimaloiden myötä	VE1 ja VE2: Vähäinen kielteinen vaikutus. Paikoin kohta- lainen kieltei- nen vaikutus.	Sikokangas yhdessä Haaponevan kanssa muodostaa maisemaan uuden, laajemman kerroksen. Yhteisvaikutus heikentää maiseman yh- tenäisyyttä ja luonnetta. Yhteisvaikutus on pääosin kohtalainen kielteinen, paikallisesti merkittävä kiel- teinen.	VE1:n tuulivoimaloiden myötä tuulivoimaloiden yhteisnäkyvyys metsissä lisääntyy paikoin. Hakkuuaukeilla, lakialueilla ja selänteillä voi muodostua peräkkäinen horisonttikerros, jolloin VE1:n vaikutus voi paikallisesti voimistua merkittäväksi. Laajemmassa metsä- tai suoympäristössä

Kohteen nimi (status ja etäisyys VE1 voimaloista)	Kohteen kuvaus ja herkkyys	Muutoksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys (poikkeukset)	VE1 yhteisvaikutus muiden tuulivoi- mahankkeiden kanssa	VE1 vaikutus tilanteessa, jossa Sikokan- kaan, Puutionsaaren ja Piipsannevan hankkeiden oletetaan jo toteutuneen
	Metsäalueet ovat maisemakuvaltaan tavanomaisia. Ihmisen vaikutus on havaittavissa, mutta se ei ole luonteeltaan teollista. Hakkuu- ja johtoaukeat rikkovat maisemakuvan yhtenäisyyttä paikoitellen. Metsäalueilta ei avaudu merkittäviä näkymiä suunniteltujen tuulivoimaloiden suuntaan, vaikkakin paikoitellen erityisesti maaston korkeammilla kohdilla sijaitsevilla hakkuuaukeilla voimaloita on mahdollista havaita. Herkkyys on kohtalainen.	luonnonmaiseman yhtenäisyys heikkenee. Hakkuuaukeilla jo ennestään rikkoutuneen maisemakuvan alueilla muutos on vähäisempi, kuin yhtenäisempänä luonnonmaisemana hahmottuvilla metsä- ja avosualueilla. Muutos on vähäinen kielteinen.			näkyvyys kuitenkin säilyy pääosin paikkakohtaisena. VE1:n vaikutus on vähäinen kielteinen. Paikkakohtaisesti vaikutus voi olla kohtalainen kielteinen.
Laajat erämaiset luonnonmaisema-alueet avosoilla ja järvien rannoilla (Porerimpi, Ainalin pohjoisrannat) -	Lähivaikutusalueen koillisosissa sijaitsevat järvet ja lammet soistuneine ranta-alueineen ovat pohjoisinta Pirnesjärveä sekä koillisen Osmankia lukuun ottamatta luonnonsuojelualuetta. Pirnesjärven koillispuolella sijaitsee myös lähivaikutusalueen laajin avosuo, Porerimpi. Näillä alueilla maisemakuva on suuripiirteistä, pääosin maisematilaltaan avointen tai puolivointen suoalueiden sekä paikoitellen suljettujen metsien muodostamaa erämaista luonnonmaisemaa. Järvien rannoilla rakentamattomat luonnonmaisemat eivät ole kuitenkaan kauttaaltaan yhtenäisiä, sillä rantojen tuntumassa ja lähiympäristössä on myös perinteistä viljelymaisemaa edustavia peltoaukeiden ympäröimiä, muutamien pihapiirien muodostamia pienipiirteisiä kyläalueita. Avosualueilla sekä rannoiltaan soistuneilla järvalueilla rakentamaton ja erämainen maisemakuva on tavanomaisia metsäalueita herkempää. Erityisesti koillisessa Pirnesjärven pohjoispuolelle sijoittuva laaja Porerimmin avosualue sekä Ainalin rantamille sijoittuvat soistuneet alueet ovat maisematiloiltaan hyvin avoimia. Suoalueiden reunoilta sekä järvien, kuten Pirnesjärven ja Ainalin rannoilta ja järvenseliltä avautuvat näkymälinjat kohti suunniteltuja tuulivoimaloita ovat pitkiä ja näkymäsektorit laajoja. Lisäksi järvien tuntumassa katse luontaisesti ohjautuu kohti järvenselkiä ja suunniteltuja voimaloita. Voimaloiden dominanssi maisemassa riippuu tarkastelupisteestä. Laajoilla avosualueilla sekä soistuneilla ja rakentamattomilla järvalueilla, erityisesti lähivaikutusalueen koillisosissa, maisema on erämaista luonnonmaisemaa. Herkkyys on suuri.	Porerimmin ja Pirnesjärven suunnalla tuulivoimalat asettuvat horisontissa kapeampaan sektoriin kuin Ainalin pohjoisrannoilta katsottuna, toisaalta varsinkin Porerimmin suuntautuneisuus ohjaa katsetta kohti hankealuetta. Porerimmin pohjoisimmissa osissa voimaloiden dominanssi lievenee etäisyyden kasvaessa sekä suoaluetta reunustavan kasvillisuuden katvevaikutuksesta. Ainalin luoteis- ja pohjoisrannoilta näkymiä avautuu laajemmin myös toiseen suuntaan voimaloista, joten dominanssi on pienempi. Rakentamattomalta koillisrannalta sen sijaan näkymä kohdistuu suoremmin kohti hankealuetta, ja voimalat levittäytyvät horisontissa laajalle alueelle, joten dominanssi on suuri. Alueilla on mahdollista havaita kaikki tuulivoimalat koko suoalueiden laajuudella, joten erämaisen ja koskemattoman luonnonmaiseman yhtenäisyys katoaa tai häiriintyy huomattavasti. Maisema saa uuden, energiantuotannosta viestivän kerroksen, jota voimaloiden pyörimisliike ja lentoestevalot korostavat. Kokemus suo- ja järvalueista muuttuu, mutta niiden käyttö esimerkiksi virkistykseen on edelleen mahdollista. Muutos on suuri kielteinen.	VE1 ja VE2: Merkittävä kielteinen vaikutus.	Sikokangas yhdessä Haaponevan kanssa muodostaa maisemaan uuden, laajemman kerroksen. Yhteisvaikutus heikentää maiseman yhtenäisyyttä ja luonnetta. Yhteisvaikutus on merkittävä kielteinen.	VE1:n tuulivoimaloiden myötä tuulivoima-horisonttikerros laajenee ja vahvistuu avosoilla ja järvien rannoilla. Erämaisten suo- ja järvimaisemien yhtenäisyyden häiriintyminen korostuu. VE1:n merkittävä kielteinen vaikutus säilyy tai paikoin voimistuu (etenkin ilta-/yötilanteissa lentoestevalot ja roottoreiden liike korostavat muutosta). VE1:n vaikutus on merkittävä kielteinen.
Koillisen järvenrantakylät (Salmenniemi, Säynäjäniemi, Junnonsaari) -	Hankealuetta lähimmät kyläalueet, Keltaperä, Salmenniemi, Pönttökorpi ja Ollala sijaitsevat noin 2,5–3,5 kilometrin etäisyydellä lähimmistä suunnitelluista tuulivoimaloista. Kylien välissä on laajahkoja metsäalueita. Ainali-, Apaja- ja Korkatti- järvien koillisrantojen viljely- ja kyläalueilta avautuu paikoitellen tärkeitä näkymiä suunniteltujen tuulivoimaloiden suuntaan. Suhteellisen harvaan rakennetuilta kyläalueilta peltojen yli järvien tuulivoimaloiden suuntaan avautuvien näkymäsektoreiden laajuus ja näkymien pituus vaihtelee paikkakohtaisesti. Näkymäsektorit asutuksen tuntumassa ovat pääosin kapeita ja katkeavat usein rakennuksiin sekä kasvillisuuteen, mutta paikoin, viljelyalueiden ulottuessa rantaan saakka, on mahdollista havaita kaikki suunnitellut tuulivoimalat. Herkkyys on suuri.	Avoimen näkymälinjan ollessa riittävän pitkä, myös voimaloista näkyvä osa on suuri. Tuulivoimaloita on mahdollista havaita paikoitellen myös Ainali- ja Korkatti-järvien rannoille sijoittuvista perinnebiotooppikohteista. Pienipiirteisessä, pääosin perinteisessä kylä- ja viljelymaisemassa yksittäisetkin voimalat ovat ristiriidassa maiseman luonteen ja mitta-kaavan kanssa heikentäen myös maiseman ajallista yhtenäisyyttä. Rakennusten ja kasvillisuuden rajoittaessa voimaloista erottuvaa osuutta vaikutukset vaihtelevat paikkakohtaisesti. Voimalat eivät kuitenkaan yleensä nouse kyläalueiden maisemakuvaa hallitsevaksi elementiksi. Kyläalueilta avautuvissa järvinäkymissä voimaloiden dominanssi vaihtelee tarkastelupisteittäin näkymän suuntautumisen mukaan ja ranta-alueiden kasvillisuuden katvevaikutuksen mukaan. Suuressa osassa järvinäkymiä ranta-alueiden kasvillisuus rajaa voimaloista erottuvaa osuutta, joten voimalat eivät hallitse maisemaa. Voimaloiden näkyessä maiseman mittakaavan suuripiirteisyys tukee mittakaavaltaan suuria voimaloita, mikä lieventää niiden hallitsevuutta. Tuulivoimaloita on mahdollista havaita kylissä monin paikoin, ja muutokset kohdistuvat paikoitellen järvenrantakylien ja viljelymaisemien tärkeisiin näkymälinjoihin. Lentoestevalojen myötä muutokset erottuvat myös pimeään aikaan. Perinnebiotooppeihin ei kohdistu vaikutuksia. Muutoksen suuruus on kyläalueilla pääosin kohtalaisen kielteinen. Rantojen tuntumassa paikoin myös suuri kielteinen.	VE1 ja VE2: Merkittävä kielteinen vaikutus.	Sikokangas yhdessä Haaponevan kanssa muodostaa maisemaan uuden, laajemman kerroksen. Yhteisvaikutus heikentää maiseman yhtenäisyyttä ja luonnetta. Yhteisvaikutus on merkittävä kielteinen.	VE1:n tuulivoimalat sijoittuvat lännessä Sikokankaan voimala-alueen eteen. Horisonttikerros voimistuu maisemassa. Piipsannevan voimalat näkyvät kaakon suuntaan. VE1:n vaikutus on merkittävä kielteinen.

Kohteen nimi (status ja etäisyys VE1 voimaloista)	Kohteen kuvaus ja herkkyys	Muutoksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys (poikkeukset)	VE1 yhteisvaikutus muiden tuulivoi- mahankkeiden kanssa	VE1 vaikutus tilanteessa, jossa Sikokan- kaan, Puutionsaaren ja Piipsannevan hankkeiden oletetaan jo toteutuneen
Tavanomaiset vil- jely- ja asutusalu- eet ml. paikalliset arvokohteet -/ pa	Hankealueen eteläpuolella Pyhäjoen rantamat ovat perinteistä, hyvin kulttuurivaikutteista viljelymaisemaa, josta osa, Mieluskylän kulttuurimaisema, on luokiteltu myös maakunnalli- sesti arvokkaaksi. Pellot sijaitsevat maisemaseudulleen tyypilliseen tapaan ranta-alueilla ja yksittäisistä piha- piireistä paikoin pieniksi kyliksi tiivistyvä asutus sijoittuu viljelyalueiden yhteyteen, jokea molemmiin puolin seurailevien teiden viereen. Mieluskylän ja Haapaveden keskuksen välissä Pyhäjoen pohjoisrannoilla on myös muutamia paikallisesti kylä- tai maisemakuvan kannalta arvokkaita kohteita, jotka ovat suhteellisen ta- vanomaista viljelymaisemaa tai harvahkoa asutusmaisemaa. Viljely- ja kyläalueet sijoittuvat pääosin hankealueen itä- ja eteläpuolille. Asutus sijoittuu vil- jelyalueiden tuntumaan, mutta moni peltoaukea sijaitsee myös kauempana asutuksesta metsän keskellä. Asutetuilla alueilla maisemalla on merkitystä suuremmalle joukolle ihmisiä kuin kauempana asutuksesta sijaitsevilla viljelyalueilla, mikä lisää asutettujen alueiden herk- kyyttä. Alueilta avautuvat merkittävät näkymät suuntautuvat lähinnä etelään kohti Pyhäjokea, eli toiseen suuntaan hankealueesta. Näkymälinjoja kohti suunniteltuja tuulivoimaloita avautuu lähes kaikilta viljelyalueilta. Vilje- lyalueet ovat usein suhteellisen pienialaisia ja niiltä avautuvat näkymäsektorit kapeita. Pie- nemmillä peltoaukeilla näkymäalueet ovat melko pistemäisiä ja etäisyyden sekä metsien katvevaikutuksen vuoksi yksittäisistä voimaloista erottuva osuus vaihtelee paikkakohtai- sesti. Useilta on kuitenkin mahdollista havaita kaikki tai lähes kaikki voimalat. Pihapiirit ovat pääosin kasvillisuuden ympäröimiä, joten näkymät ovat viljelyalueita raja- tumpia ja hyvin paikkakohtaisia. Laajemmin avoimia peltoaukeita, joiden yhteydessä tuuli- voimalat ovat havaittavissa koko hankealueen laajuudelta, sijaitsee erityisesti hankealueen koillispuolella Pirnesjärven ja Ainalin välissä sekä etelässä Pyhäjoen etelärannalla Rytkynky- län suunnalla. Pienialaisempia peltoaukeita on myös hankealueen itäpuolella Ollatien var- rella, esimerkiksi Ollalan kylän tuntumassa. Lähivaikutusalueen viljely- sekä kylä- ja asutusalueilla, mukaan lukien Pyhäjokilaakson poh- joisrannoilla sijaitsevat paikalliset arvokohteet, maisemakuva on tavanomaista. Herkkyys on kohtalainen.	Tuulivoimaloiden havaittavuuden myötä viljely- ja asutus- maisemaan tulee uusia, energiantuotannosta viestiviä ele- menttejä, joihin katse kiinnittyy ja mahdollisten aiempien maamerkkien asema heikkenee jonkin verran. Asutetuilla alueilla voimaloiden havaitseminen ja täten myös voimaloiden dominanssi ja muutoksen suuruus vaihtelee hy- vin paikkakohtaisesti etäisyyden ja näkemäesteiden mukai- sesti. Pienipiirteisessä maisemakuvassa yksittäinenkin suuri- mittakaavainen ja luonteeltaan teollinen voimala rikkoo ta- vanomaisen asutusmaiseman yhtenäisyyttä. Hankealueen lähistöllä Ollatien varrella sekä Pirnesjärven ja Ainalin välissä voimalat voivat erottua maisemakuvassa hal- litsevina viljelyaukeiden lisäksi myös paikoitellen, avoimiin viljelyalueisiin rajautuvista pihapiireistä katsottuna. Lentoestevalot ja voimaloiden liike korostavat vaikutelmaa ja asuttujen alueiden maiseman yhtenäisyys heikkenee uu- den teollisen elementin havaitsemisen myötä oleellisesti. Hieman kauempana Pyhäjoen varrella Rytkynkylän suunnalla voimalat voi myös erottaa selvästi, mutta suuremman etäi- syyden vuoksi voimaloiden hallitsevuus on hieman pie- nempi. Laajemmilla viljelyaukeilla maisema sietää asutusalueita pa- remmin uusia elementtejä, sillä suupiirteinen maisema an- taa tukea suurikokoisille voimaloille. Paikoitellen talousmet- sien rajaamat laajat viljelyalueet voidaan mieltää myös jo lähtökohtaisesti luonteeltaan tuotannolliseksi maisemaksi, johon tuulivoimalat tuotannollisena elementtinä sopivat. Uuden elementin myötä maiseman kokeminen kuitenkin muuttuu osittain ja nykyisten maamerkkien, kuten yksittäis- ten maisemapuiden tai rakenteiden asema maisemakuvassa heikentyy jonkin verran. Muutos on kohtalainen kielteinen. Ollatien tuntumassa asu- tetuilla alueilla paikkakohtaisesti suuri kielteinen muutos.	VE1 ja VE2: Kohtalainen kielteinen vaikutus. Paikoin mer- kittävä kieltei- nen vaikutus.	Sikokangas yhdessä Haaponevan kanssa muodostaa maisemaan uuden, laajemman kerroksen. Yhteisvaikutus heikentää maiseman yh- tenäisyyttä ja luonnetta. Näkymät tuulivoimaloille voivat muut- taa virkistyskäyttäjien kokemusta huo- mattavasti Pyhäjoen reitin alueella, lä- himmillä ulkoilualueilla ja Ainalin lintu- tornilla. Yhteisvaikutus on merkittävä kielteinen.	VE1:n tuulivoimalat voivat laajentaa Sikokankaan muodostamaa tuulivoima- horisonttikerrosta avoimilla alueilla ja voimistaa voimaloiden näkyvyyttä paikoissa, joissa tuulivoimala-alueen suuntaan avautuu pitkiä näkymälinjoja. Vaikutuksen voimakkuus vaihtelee paikallisesti (näkemäesteet, etäisyys), ja lentoestevalot sekä lavan liike korostavat muutosta erityisesti hämärässä/yöllä. VE1:n vaikutus on kohtalaisen kielteinen. Ollatien tuntumassa asutetuilla alueilla paikkakohtaisesti merkittävä kielteinen.
Haapaveden kes- kus -	Vaikutusalueen eteläosassa, Kirkkojärven (Haapajärven) pohjoisrannoilla Haapaveden kes- kustaajama on rakennettua aluetta. Herkkyys on kohtalainen.	Rakennukset ja kasvillisuus katkaisevat mahdollisia näkymiä ja voimalat näkyvät korkeintaan vähäisesti. Muutos on vähäinen kielteinen.	VE1 ja VE2: Vähäinen kielteinen vaikutus.	Yhteisvaikutus on kohtalainen kielteinen. Paikoin vaikutus voi olla merkittävä kielteinen.	VE1:n tuulivoimalat sijoittuvat luoteessa Sikokankaan voimala-alueen välittömään läheisyyteen. Hankkeiden voimalat erottuvat maisemassa yhtä suurina. Puutionsaaren voimalat voivat näkyvä lounaan suuntaan avoimilla alueilla, ja Piipsannevan voimalat voivat näkyä idän suuntaan avoimilla alueilla. VE1:n vaikutus on vähäisen kielteinen.
Mieluskylän kult- tuurimaisema mama 5 km	Maisema-alue, johon kuuluvat Mieluskylän Pyhäjokea ympäröivät viljelysmaisemat Haapa- veden kirkonkylän luoteispuolella. Elinvoimainen ja rakennuskannaltaan kerroksellinen kokonaisuus, jonka maisema on pitkälti melko tavanomaista maaseudun viljelymaisemaa ollen kuitenkin edustava esimerkki joki- varsien viljelysmaisemista. Viljelyalueet ja asutus tukeutuvat jokeen. Joen varrella kulkevat maantiet, joilta avautuu hienoja näkymiä jokilaaksoon. Koillispuolella kylän keskusta-alu- eella sijaitsevat rakennukset muodostavat raittimaista kylärakennetta. Maisemassa erottuu monia hienoja miljöökokonaisuuksia, kuten joen yli johtavan sillan muodostama maisemallinen ja liikenteellinen solmukohta ympäristöineen. Maakunnallisesti arvokas kerroksellinen ja elinvoimainen kokonaisuus, joka edustaa jokivar- sien viljelymaisemaa. Yhtenäinen ja eheä kokonaisuus, jossa avautuvat näkymät ovat pai- koin vaikuttavan pitkiä.	Laajasti avoimien viljelyalueiden kautta muutos on havaitta- vissa lähes koko alueella. Paikoitellen pihapiirien rakennuk- set ja kasvillisuus sekä metsäalueet rajaavat tai kokonaan katkaisevat näkymiä. Alueen suuntautuneisuuden vuoksi voimalat sijoittuvat hori- sonttiin leveästi, ollen suurikokoisina elementteinä maise- makuvassa hallitsevia. Laajasti avoimissa näkymissä voimalat peittävät vähäisesti horisonttia, paikoin kapeammissa näky- missä voimaloiden peittämä osuus on laaja. Suurten voimaloiden aiheuttama mittakaavallinen ristiriita korostuu pienipiirteisen asutuksen yhteydessä. Voimaloiden myötä viljelymaisemaan tulee uusi energiantuotannosta viestivä kerros, joka on luonteeltaan ja mittakaavaltaan	VE1 ja VE2: Merkittävä kielteinen vaikutus.	Pyhäjoen eteläpuolelta kohti koillista katsottaessa Sikokangas ja Matkaniva yhdessä Haaponevan kanssa muodostavat maisemaan uuden, laajan kerroksen. Pyhäjoen pohjoispuolelta kohti lounasta Rahkola-Hautakangas ja Puutionsaari muodostavat vastaavan laajan kerroksen maisemaan. Yhteisvaikutus heikentää maiseman yh- tenäisyyttä ja luonnetta. Yhteisvaikutus on merkittävä kielteinen.	VE1:n tuulivoimalat sijoittuvat koillisessa kokonaan Sikokankaan voimala-alueen taakse, minkä vuoksi ne lisäävät maiseman muutosta vain vähäisesti. Puutionsaaren voimalat näkyvät alueelle lounaan suunnassa. Piipsannevan voimalat voivat näkyä idän suuntaan avoimilla alueilla. VE1:n vaikutus on vähäisen kielteinen.

Kohteen nimi (status ja etäisyys VE1 voimaloista)	Kohteen kuvaus ja herkkyys	Muutoksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys (poikkeukset)	VE1 yhteisvaikutus muiden tuulivoi- mahankkeiden kanssa	VE1 vaikutus tilanteessa, jossa Sikokan- kaan, Puutionsaaren ja Piipsannevan hankkeiden oletetaan jo toteutuneen
	Näkymiä avautuu hyvin laajasti kohti suunniteltuja tuulivoimaloita koko jokivarren alueelta ja molemmin puolin jokea. Ympäristön arvokkaat ominaispiirteet synnyttänyt toiminta on jatkunut pitkään samantyyppisenä. Herkkyys on suuri.	ristiriidassa perinteisen miljööön kanssa. Lentoestevalot ja voimaloiden pyörivä liike korostavat vaikutusta. Merkittävimpien näkymien kohdistuessa Pyhäjoen suuntaan, erityisesti näkymät joen etelärannalta kohti hankealuetta muuttuvat. Maisemakuvan yhtenäisyys heikentyy oleellisesti ja kokemus alueesta muuttuu selvästi. Voimalat eivät ole havaittavissa joen pohjoispuolelta joelle päin katsottuna. Muutos on suuri kielteinen.			
Pyhäjokilaakson, Mustikkamäen ja Sulkakylän kulttuurimaisema mama 5 km	Maisema-alueeseen kuuluvat Pyhäjokilaakson Kuljunsaaressa, Vattukylän ja Kytökylän peltoaukeat ja kumpareasutus, Haapajärveä ympäröivät viljelysaluudet ja Haapaveden taajaman ranta-alueet sekä Mustikkamäen ja Sulkakylän kumpuilevat viljelysaluudet. Alueella maastonmuodot ovat kumpuilevia ja maasto viettää voimakkaasti kohti Pyhäjokea ja Haapajärveä. Edustava esimerkki maaseudun kulttuurimaisemista. Tyypillistä maisemaluokalle on laakson laidalta toiselle, yli Haapajärven ja viljelysaluuden, avautuvat pitkät ja laajat näkymät. Asutus on keskittynyt viljelysmaisemasta kohoaville kumpareille. Mustikkalahden koillisrannan rinteellä sijaitsee Haapaveden kotitalousopettamoon ja sitä ympäröivä laajempi valtakunnallisesti arvokas rakennetun kulttuuriympäristön kokonaisuus. Alueella on myös muuta vanhaa, kulttuurihistoriallisesti merkittävää rakennuskantaa. Maakunnallisesti arvokas, hyvin laaja ja moniulotteinen kokonaisuus, jonka alueella Kirkkojärven (Haapajärven) ja Pyhäjoen liitoskohtaan syntyy myös maisemallinen solmukohta. Perinteistä viljelysmaisemaa edustava maisemakuva on pääosin yhtenäistä ja usein suurimittakaavaista, asutuksen yhteydessä pienipiirteisempää. Arvokkaat ominaispiirteet synnyttänyt toiminta on jatkunut alueella pitkään. Pitkiä näkymiä avautuu avoimilla viljelyalueilla lähiympäristöön ja usein kauemmaskin. Näkymiä avautuu laajalti myös kohti suunniteltuja tuulivoimaloita. Maisemassa häiriötä aiheuttavat voimajohto ja ajoittain erottuva maisemakuvaan sopimaton voimalaitoksen piippu. Herkkyys on suuri.	Suurella osalla aluetta näkymät kohdistuvat alueen ominaispiirteiden kannalta tärkeisiin suuntiin, kohti Kirkkojärveä (Haapajärveä). Usein näkymät kuitenkin rajautuvat tai katkeavat kokonaan vaihtelevan topografian sekä rakennusten ja kasvillisuuden vuoksi. Esimerkiksi Haapaveden kotitalousopettamoon luona voimalat eivät käytännössä ole havaittavissa. Vaikutuskohteen laajuuden vuoksi voimaloiden havaittavuus heikkenee etäisyyden kasvaessa. Voimaloiden sijoittelun ja vaikutuskohteen suuntautuneisuuden vuoksi voimalat ovat näkymässä suhteellisen kapeassa sektorissa ja osittain toisensa takana. Laajoissa näkymissä voimalat eivät ole hallitsevia. Maiseman suuripiirteisyys tukee suurimittakaavaisia elementtejä ja paikoitellen näkymissä on jo ennestään perinteiseen viljelysmaisemaan kuulumattomia mm. sähkötuotannosta kertovia rakenteita. Teollisten voimaloiden havaittavuuden myötä viljelysmaiseman yhtenäisyys heikkenee, muutoksen voimakkuus lievenee etäisyyden kasvaessa. Muutos on pääosin vähäinen kielteinen. Hankealuetta lähimmissä osissa maisemakuvaltaan pienipiirteisen Sulkakylän viljelyalueiden suunnalla voimaloista erottuva osa on suurempi ja muutos on hyvin paikkakohtaisesti kohtalaisen kielteinen.	VE1 ja VE2: Kohtalainen kielteinen vaikutus. Hyvin paikkakohtaisesti merkittävä kielteinen vaikutus.	Sikokangas yhdessä Haaponevan kanssa muodostaa maisemaan uuden, laajemman kerroksen, mutta topografia ja metsäkatve vähentävät yhteisvaikutusta. Yhteisvaikutus on kohtalainen kielteinen, paikkakohtaisesti merkittävä kielteinen.	VE1:n tuulivoimalat sijoittuvat luoteessa Sikokankaan voimala-alueen välittömään läheisyyteen ja laajentavat tuulivoimahorisonttia vähäisesti. Hankkeiden voimalat erottuvat maisemassa yhtä suurina. Puutionsaaren voimalat voivat näkyä lännen suuntaan avoimilla alueilla. Piipsannevan voimalat voivat näkyä idän suuntaan avoimilla alueilla. VE1:n vaikutus on vähäisen kielteinen.
Haapaveden Vanhatien raitti RKY2009 6 km	Haapaveden kirkonkylän läpi luontevasti ja rinnettä myötäilevästi kulkeva Vanhatien raitin linjaus. Raitin varrella on mittakaavaltaan yhtenäinen ja edustava rakennuskanta, joka vastaa maamme kirkonkylissä 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa tapahtunutta kehitystä. Joukko kirkonkylän kantataloja ja pitäjän virkamiesten huvilamaisia asuinrakennuksia on keskittynyt raitin tuntumaan, lisäksi alueella on julkisia- ja liikerakennuksia pihapiireineen. Haapaveden vanhatien raitti on tyypiltään valtakunnallisesti arvokasta 1800–1900-lukujen vaihteen kylä- ja taajamaympäristöä. Maisemakuvalle ominaista pienipiirteisyys ja ajallinen kerroksellisuus, toisaalta myös ajallinen epäyhtenäisyys. Alueella on maisemallisesta merkitystä paikalliselle asumiselle sekä identiteetille. Tiiviin rakentamisen ja kasvillisuuden vuoksi alueelta ei avaudu näkymiä kohti suunniteltuja tuulivoimaloita. Herkkyys on kohtalainen.	Tiiviin rakentamisen ja kasvillisuuden sekä topografian vaihtelun vuoksi alueelta voimaloiden suuntaan avautuvat näkymät katkeavat ja kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksiin ei kohdistu heikennystä, joten muutosta ei synny. Ei muutosta.	VE1 ja VE2: Ei vaikutusta. Paikkakohtaisesti vähäinen kielteinen vaikutus.	Haaponevan tuulivoimahankkeella ei arvioida olevan vaikutusta, mutta ympäröivien tuulivoimahankeiden voimaloita voi havaita kohteesta. Ei yhteisvaikutusta, paikkakohtaisesti yhteisvaikutus on vähäinen kielteinen.	VE1:n tuulivoimalat sijoittuvat luoteessa Sikokankaan voimala-alueen välittömään läheisyyteen, ja saattavat paikoin näkyä kohteeseen. Hankkeiden voimalat erottuvat maisemassa yhtä suurina. VE1:llä ei vaikutusta, paikkakohtaisesti vähäinen kielteinen vaikutus.
Vaitiniemen kulttuurimaisema mama 6,5 km	Maakunnallisesti arvokas maisema-alue, joka sijaitsee Haapavedellä Osmankijärven lounaisrannalla, Ainali- ja Osmankijärven väliin rajautuvalla kannaksella. Maastonmuodoiltaan maisema on tasaista ja järviä ympäröi laajat ja soiset metsäalueet. Asutus Vaitiniemen kylässä keskittyy matalan kumpareen alueelle Osmankijärven rannalle. Pihapiirit sijaitsevat polveilevana ryhmänä kylän päätien varrella. Kylää ympäröivät tilojen viljelyksessä olevat peltoalueet. Rakennuskanta edustaa pääosin vanhaa, talonpoikaista rakennusperintöä. Kauniisti mutkittelevalla kylätieltä avautuu monipuolinen sarja näkymiä pihapiireihin ja maisemaan. Maisemakuva vaihtelee alueen eri osissa. Vaitiniemen kyläalueen perinteistä agraarimiljöötä edustava maisemakuva on pienipiirteinen, eheä ja ajallisesti yhtenäinen. Kylätieltä aukeaa vaikuttavia näkymiä peltoaukeiden ylitse itään Osmankijärven vastarannalle saakka.	Muutos näkyy vaikutuskohteessa paikkakohtaisesti lähinnä Vaitiniemen kylän läntisiltä laidoilta sekä Osmankijärven itärannoilta rakennusten ja kasvillisuuden rajatessa näkymiä. Voimaloilla ei ole vaikutusta kylästä järven suuntaan avautuviin tärkeisiin näkymiin. Katvevaikutuksen vuoksi voimaloista erottuva osuus vaihtelee, yksittäisestä voimalasta erottuva osuus rajoittuu suurimmillaan roottoreihin, osa voimaloista voi jäädä lähes kokonaan katveeseen. Voimaloiden sijoittelun myötä voimalat levittyvät melko laajalle alueelle näkymässä, toisaalta voimaloiden pienen lukumäärän sekä viljelyaukeiden suhteellisen laajojen näkymäsektoreiden vuoksi koko hankealueen laajuudelta	VE1 ja VE2: Kohtalainen kielteinen vaikutus.	Erityisesti Sikokangas, mutta myös Puutionsaari, Piipsanneva ja Rahkola-Hautakangas voivat samansuuntaisissa tai vierekkäisissä sektoreissa muodostaa laajemman horisonttirivistön. Yhdessä vaikutus kasvaa: kun Haaponeva esiintyy samassa näkymässä muiden hankkeiden kanssa, horisontin ”kerros” leveytyy ja tuottaa voimakkaamman visuaalisen elementin. Etenkin Osmankijärven	VE1:n tuulivoimalat sijoittuvat lounaassa Sikokankaan voimala-alueen eteen, mutta Sikokankaan korkeammista voimaloista ja etäisyydestä johtuen hankkeiden voimalat erottuvat maisemassa yhtä suurina. Piipsannevan voimalat näkyvät avoimilla alueilla kaakossa, Puutionsaaren voimalat eivät näy alueelle. VE1:n vaikutus on vähäisen kielteinen. Alueen länsiosassa paikoin kohtalainen kielteinen.

Kohteen nimi (status ja etäisyys VE1 voimaloista)	Kohteen kuvaus ja herkkyys	Muutoksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys (poikkeukset)	VE1 yhteisvaikutus muiden tuulivoi- mahankkeiden kanssa	VE1 vaikutus tilanteessa, jossa Sikokan- kaan, Puutionsaaren ja Piipsannevan hankkeiden oletetaan jo toteutuneen
	Näkymiä aukeaa paikoitellen myös järvestä pois päin, suunniteltujen tuulivoimaloiden suuntaan. Alueen luoteisreunassa maisemakuva on tavanomaisempaa, yksittäiset pihapiirit laajemmin metsien ympäröimiä ja viljelyaukeat pienempiä. Alueen itäosat ovat suuripiirteisiä, rakentamattomia, ja maisemakuvassa vaihtelevat luonnonmaisemaa olevat metsät niitä rikkovine hakkuuaukeineen sekä metsäalueiden lomaan asettuvat viljelyaukeat. Järven itäisiltä rannoilta aukeaa laajoja ja pitkiä näkymiä kohti kylää sekä sen taustalla olevia suunniteltuja tuulivoimaloita. Rakennetuilla alueilla on maisemallista merkitystä vakituisen asumisen kannalta, Osmankijärven rantamilla puolestaan jopa kansainvälistä merkitystä virkistyskäytön kannalta. Herkkyys vaihtelee maisema-alueen sisällä tavanomaisten maisemien kohtalaisesta Vaitiniemen kylän suureen. Herkkyys on kokonaisuutena suuri kielteinen.	erottuessaankaan voimat eivät muodosta maisemakuvaa dominoivaa elementtiä. Näkyessään voimat poikkeavat teollisena ja modernina elementtinä alueen perinteisen agraarimiljöön luonteesta, yhtenäisyyden heikentyminen on kuitenkin suhteellisen vähäistä. Laajojen viljelyaukeiden tai järvinäkymien yhteydessä maisemakuvan suuripiirteisyys antaa tukea suurikokoisille voimaloille, mikä osaltaan lieventää muutoksen suuruutta. Uuden elementin myötä kokemus maisemasta muuttuu hie- man toisaalta kylän asukkaiden, mutta toisaalta myös Osmankijärven virkistyskäyttäjien kannalta. Muutos on kokonaisuutena vähäisen kielteinen.		itärannat ja Vaitiniemen avoimet peltoreunat ovat herkkiä tälle. Paikallinen luonne muuttuu: yhdessä näkyvät suuret voimalaryhmät korostavat modernia, teollista elementtiä, mikä heikentää Vaitiniemen pienipiirteistä talonpoikaista ja rantamaisemaa. Katvevaikutuksen vuoksi voimaloista erottuva osuus vaihtelee, yksittäisestä voimalasta erottuva osuus rajoittuu suurimmillaan roottoreihin, osa voimaloista voi jäädä lähes kokonaan katveeseen. Voimat vertautuvat maiseman nykyisiin elementteihin, mikä lieventää muutoksen voimakkuutta kohteessa. Yhteisvaikutus on kohtalainen kielteinen. Paikallisesti ja joillain sektoreilla vaikutus on merkittävä kielteinen.	
Haapaveden kotitalousoppilaitos ja Mustikkamäen viljelymaisema RKY2009 7 km	Haapaveden kotitalousoppilaitos on ensimmäinen tytöille tarkoitettu talouskoulu Suomessa. Oppilaitos sijaitsee Haapaveden kirkonkylän itäpuolella Haapajärven viettävällä rinteellä keskellä Mustikkamäen viljelysaukeaa. Vanha koulurakennus on vuodelta 1911 ja sen on suunnitellut arkkitehti Wivi Lönn. Koulun rakennuksiin kuuluu myös kolme vanhaa aittaa. Keskellä viljelyksiä sijaitsevat eri-ikäiset rakennukset ja naapuripihapiirit muodostavat tiiviin rakennusryhmittymän. Vanhaan koulurakennukseen liittyy alkuperäinen muotopuutarha, josta avautuu kaunis näkymä kohti järveä. Valtakunnallisesti arvokas agraarimaiseman kokonaisuus, jonka maisemakuva on yhtenäinen ja eheä sekä vaikuttava. Agraarimaiseman ominaispiirteet synnyttänyt viljelytoiminta on jatkunut pitkään samantyyppisenä. Vaihtelevan topografian sekä laajasti avoimien peltoaukeiden vuoksi alueelta avautuu vaikuttavia näkymiä Kirkkojärven (Haapajärven) yli, alueella onkin erityistä merkitystä seudun maiseman piirteiden hahmottamisen kannalta. Näkymät kohti suunniteltuja tuulivoimaloita eivät kuitenkaan sijoitu alueen kannalta merkittäville näkymäalueille ja katkeavat käytännössä puuston katvevaikutuksen seurauksena. Herkkyys on suuri.	Topografian suuren vaihtelun sekä kasvillisuuden ja rakennusten vuoksi voimat jäävät katveeseen. Voimaloita voi havaita vain hyvin paikkakohtaisesti ja tällöinkin niistä erottuu vain pieni osa lavasta, ja muutos ei kohdistu kohteen ominaispiirteiden kannalta tärkeisiin näkymälinjoihin. Perinteisen viljelymaiseman yhtenäisyys heikkenee korkeintaan vähäisesti ja kohteen arvokkaisuus rakennuksiin ei kohdistu muutosta. Muutos on korkeintaan vähäinen kielteinen.	VE1 ja VE2: Vähäinen kielteinen vaikutus.	Haapaveden kotitalousoppilaitokseen kohdistuva suora vaikutus Haaponevan hankkeesta on vähäinen topografian ja puuston vuoksi, mutta yhdessä lähihankkeiden (esim. Sikokangas) kanssa voi taustahorisonttiin muodostua laajempi voimalarivi. Vaikka Haaponevan ja Sikokankaan voimat muodostavat maisemaan uutta kerrosta, joka kohoaa metsäsilhuetin yläpuolelle, kerroksen erottuminen maisemakokonaisuudessa on verrattain vähäinen. Asiaan vaikuttaa mm. voimaloiden suuri etäisyys kuvauspisteestä, ja se, että metsäsilhuetin yläpuolella näkyy enintään noin yhden lavan mittainen osa tuulivoimarakenteista. Maiseman uusi kerros jää maisemakokonaisuudessa matalaksi. Yhteisvaikutus on kohtalainen kielteinen.	VE1:n tuulivoimat sijoittuvat luoteessa Sikokankaan voimala-alueen välittömään läheisyyteen. Hankkeiden voimat erottuvat maisemassa yhtä suurina. Puutionsaaren voimat voivat näkyä lännen suuntaan avoimilla alueilla. Piipsannevan voimat voivat näkyvät idän suuntaan avoimilla alueilla. VE1:n vaikutus on vähäisen kielteinen.
Kohteet ulommalla vaikutusalueella 8–20 km etäisyydellä tuulivoimaloista					
Metsäalueet -	Metsäalueet ovat laajemmin soistuneita ja harvapuustoisia tai kokonaan puuttomia erityisesti vaikutusalueen pohjois- ja itäosissa. Turvetuotantoalueiden lisäksi yhtenäistä metsien luonnonmaisemaa rikkovat ajoittain hakkuuaukeat, pienet maanottoalueet ja sähkölinjat. Herkkyys on kohtalainen.	Maisematilaltaan suljetuilla metsäalueilla suunniteltujen tuulivoimaloiden havaitseminen rajoittuu käytännössä muutamiin hakkuuaukeisiin sekä puuttomiin suoalueisiin ja metsäalueiden keskellä oleviin suolampiin. Esimerkiksi Kirkkojärven (Haapajärven) tuntumassa korkeilla ja metsäisillä selänteillä voimaloita voi havaita vain hyvin paikkakohtaisesti ja pistemäisesti. Hakkuuaukeilla sekä vaikutusalueen muutamilla turvetuotantoalueilla maisemakuvan yhtenäisyys on heikentynyt jo lähtökohtaisesti. Muutos on vähäinen kielteinen.	VE1 ja VE2: Vähäinen kielteinen vaikutus.	Vaikutus säilyy pääosin vähäisenä metsän katveesta johtuen. Hakkuuaukeilla, selänteillä ja suolampien reunoilla havaittavuus ja paikallinen maisemavaikutus voivat korottua kohtalaiseksi. Yhteisvaikutus on vähäinen kielteinen.	VE1 voi paikoin lisätä voimaloiden havaittavuutta hakkuuaukeilla, selänteillä ja suoaukioilla. Metsissä vaikutus säilyy pääosin vähäisenä, mutta paikallisesti aukioilla ja selänteillä voi nousta kohtalaiseksi kielteiseksi. VE1:n vaikutus on vähäinen kielteinen.
Laajat erämaiset luonnonmaisema-	Ulomman vaikutusalueen laajimmat maisematilaltaan avoimet suoalueet sijaitsevat vaikutusalueen pohjoisosassa Hirvinevalla sekä idässä Selkänevan, Ollikkaannevan ja Isonevan	Voimat ovat havaittavissa alueilla laajasti, mutta voimaloiden sijainti ja hallitsevuus näkymässä vaihtelee.	VE1 ja VE2:	Sikokangas ja Matkaniva yhdessä Haaponevan kanssa muodostavat	VE1:n tuulivoimat sijoittuvat Sikokankaan voimala-alueen välittömään

Kohteen nimi (status ja etäisyys VE1 voimaloista)	Kohteen kuvaus ja herkkyys	Muutoksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys (poikkeukset)	VE1 yhteisvaikutus muiden tuulivoi- mahankkeiden kanssa	VE1 vaikutus tilanteessa, jossa Sikokan- kaan, Puutionsaaren ja Piipsannevan hankkeiden oletetaan jo toteutuneen
alueet (erit. pohjoisen Hirvineva ja idän suot) -	alueilla. Laajin yhtenäinen avosualue, Hirvineva, sijaitsee lähi- ja ulomman vaikutusalueen rajalla pohjoisessa. Osa sualueista on joko vanhaa turvetuotantoaluetta ja nykyään viljelyaluetta tai edelleen turvetuotantokäytössä. Laajojen, luonteeltaan erämaisten avosoiden ja suolampien herkkyys on suuri.	Hirvinevan sijaitessa hankealueen pohjoispuolella, voimalat sijaitsevat näkymässä peräkkäin suhteellisen kapeassa sektorissa. Idän sualueilta katsottuna voimalat sijaitsevat horisontissa leveämmällä alueella. Näkymät avoimilla sualueilla ovat kuitenkin pääosin niin laajoja ja etäisyys voimaloihin ulomalla vaikutusalueella niin suuri, että voimaloiden hallitsevuus maisemakuvassa on vain kohtalainen. Tuulivoimaloiden havaitsemisen myötä erämaisten alueiden yhtenäisyys heikentyy kuitenkin jonkin verran. Maisemakuva muuttuu rakentamattomasta jonkin verran rakennetummaksi, kun maisemaan tulee uusi luonnonmismista poikkeava teollinen ja sähköntuotannosta viestivä elementti. Lentoestevalot ja voimaloiden liike ovat ristiriidassa alueiden luonteen kanssa. Muutos on kohtalainen kielteinen.	Merkittävä kielteinen vaikutus.	maisemaan uuden, laajemman kerroksen. Yhteisvaikutus heikentää maiseman yhtenäisyyttä ja luonnetta. Yhteisvaikutus on merkittävä kielteinen.	läheisyyteen. Hankkeiden voimalat erottuvat maisemassa yhtä suurina. VE1 voi paikallisesti vahvistaa tuulivoimahorisonttikerrosta avoimilla sualueilla, laajentaa ja voimistaa voimaloiden näkyvyyttä sekä heikentää erämaisen maiseman yhtenäisyyttä. VE1:n vaikutus on vähäinen kielteinen, paikoin kohtalainen kielteinen.
Tavanomaiset viljely- ja asutusalueet -	Viljelyalueiden sekä suurimpien teiden yhteydessä oleva yksittäisistä pihapiireistä koostuva asutus tiivistyy ajoittain kyliksi ja maisemakuva muuttuu pienipiirteisemmäksi. Alueiden maisemakuva on pääosin tavanomaista maalaismaisemaa, jossa vaihtelevat suhteellisen harvassa olevat pihapiirit, viljelyalueet ja paikoin metsäalueet. Edustavampia perinteisen agraarimiljööön alueita on Pyhäjoen rannoilla lännessä, Matkanivan, Annosen, Ohukaisenperän ja Mäyränperän suunnalla, laajojen viljelyaukeiden tuntumassa. Pienipiirteiset nauhamaisesti jokivarren ja sitä seurailevien teiden tuntumaan sijoittuvat pihapiirit ja viljelyalueet tukeutuvat jokilaaksoon. Maisemakuva on yhtenäinen ja paikoin vaikuttava ja maiseman arvokkaat ominaispiirteet synnyttänyt toiminta on jatkunut pitkään. Pitkiä näkymiä kohti suunniteltuja tuulivoimaloita avautuu vain paikoitellen viljelyaukeiden laidoilta, esimerkiksi pohjoisessa Lumimetsän kylän ja lounaassa Ollilanperän sekä kaakossa Loppulanperän, Aittokylän ja Joutennivan suunnalla. Pihapiirien tuntumassa kasvillisuus ja rakennukset katkaisevat useimmiten näkymiä ja voimaloita voi havaita vain hyvin paikkakohtaisesti avoimiin viljelyalueisiin rajoittuvista pihapiireistä. Vaikutusalueella on myös useita, paikoin laajojenkin viljelyalueiden yhteyteen sijoituvia kylä- ja asutusalueita, esimerkiksi idässä Ojakylä ja Leppiojanperä, joihin voimaloita ei näkemäalueanalyysin perusteella näy. Kirkkojärven (Haapajärven) suuntaan avautuvissa näkymissä erottuu selkeänä ja maamerkimäisenä teollisena elementtinä luonteeltaan perinteiseen viljelymaisemaan sopimaton Haapaveden voimalaitos. Herkkyys on kohtalainen.	Näkymäalueilla näkymäsektorit tuulivoimaloiden suuntaan ovat pääosin kapeita, mutta suurehkon etäisyyden vuoksi samassa näkymässä on usein mahdollista havaita kaikki suunnitellut voimalat. Kasvillisuuden ja rakennusten vuoksi avautuvat näkymäsektorit ovat usein kapeahkoja. Suuren etäisyyden vuoksi voimaloista erottuva osuus on melko pieni, rajoittuen lähinnä lapoihin tai osaan lavoista. Alueilla, joissa voimalat ovat havaittavissa, maisemakuvaan tulee uusi teollinen elementti, joka heikentää joko kylä- ja viljelymaiseman tai rakentamattoman, mutta tuotannollisluonteisen viljelymaiseman yhtenäisyyttä jonkin verran. Suuren etäisyyden vuoksi voimalat asettuvat kuitenkin osaksi laajempaa maisemakokonaisuutta, ja esimerkiksi mahdollisten maamerkkien asema maisemassa heikentyy vain jonkin verran. Uuden, teollisen elementin havaitsemisen muuttaa kokemusta maisemasta osittain. Muutoksen suuruus vaihtelee vähäisestä enintään kohtalaiseen kielteiseen. Kokonaisuutena muutos on kohtalainen kielteinen.	VE1 ja VE2: Kohtalainen kielteinen vaikutus.	Avoimilla pelto, ranta ja harjusektoreilla yhteisvaikutus voi paikallisesti lisätä näkyvyyttä ja heikentää maisemakuvaa. Yhteisvaikutus on kohtalainen kielteinen.	VE1:n tuulivoimalat voivat paikallisesti voimistaa taustahorisontin tuulivoimakkerostumaa ja lisätä tuulivoimaloiden havaittavuutta avoimilla peltoaukeilla ja pitkissä näkymälinjoissa. Paikallisesti esim. avoimissa pihapiireissä ja pitkissä näkymäakseleissa vaikutus voi olla kohtalainen kielteinen. VE1:n vaikutus on vähäinen kielteinen, paikoin kohtalainen kielteinen.
Pyhäjokivarren edustavat viljely- ja asutusmaisemat (Matkaniva, Ohukaisenperä, Annonen, Mäyränperä) -	Vaikutusalueen länsiosissa Pyhäjokivarren asutus- ja viljelymaisemat Matkanivan, Annosen, Ohukaisenperän ja Mäyränperän suunnalla ovat pienipiirteisiä ja edustavia perinteisen agraarimiljööön alueita, joiden herkkyys on suuri. Jokivartta myötäilevät viljelyaukeat muodostavat laajasti avoimia maisematiloja, joissa näkymä suuntautuu kohti hankealuetta. Herkkyys on suuri.	Tuulivoimalat on mahdollista havaita koko hankealueen laajuudelta, mutta ne sijoittuvat vain suhteellisen pieneen osaan usein laajoista näkymistä. Muutos on kohtalainen kielteinen.	VE1 ja VE2: Merkittävä kielteinen vaikutus.	Pitkät näkymälinjat Pyhäjokivarressa ja avoimet pelto- ja rantasektorit tekevät alueesta herkän muutoksille. Haaponeva yhdessä Sikokankaan, Puutionsaaren ja Piipsannevan kanssa voi muodostaa yhtenäisen horisonttikerroksen, lisätä voimaloiden havaittavuutta erityisesti hämärässä lentoestevalojen vuoksi ja heikentää maiseman mittakaavaa ja yhtenäisyyttä. Yhteisvaikutus on merkittävä kielteinen.	VE1:n tuulivoimalat sijoittuvat idässä kokonaan Sikokankaan voimala-alueen taakse, minkä vuoksi ne lisäävät maiseman muutosta vain vähäisesti. Puutionsaaren voimalat näkyvät alueelle etelän suunnassa. Piipsannevan voimalat voivat näkyä vähäisesti idän suuntaan avoimilla alueilla. VE1:n vaikutus on vähäisen kielteinen.
Vatjusjärven kulttuurimaisema mama	Neljä järven (Iso Vatjusjärvi, Pieni Vatjusjärvi, Kurranjärvi ja Valkeinen) sekä niitä ympäröivien viljelymaisemien muodostama kokonaisuus. Maastonmuodot alueella ovat melko alavia ja tasaisia. Järvien ympärillä on laajat asumattomat metsä- ja sualueet.	Tuulivoimaloita on mahdollista havaita lähinnä Pienen Vatjusjärven ja Iso Vatjusjärven etelärannoilta ja rantoihin asti ulottuvilta viljelyalueilta, missä esteettömät näkymälinjat	VE1 ja VE2:	Yhdessä lähihankkeiden kanssa (erityisesti Sikokangas sekä Puutionsaari/Piipsanneva jos näkyvissä	VE1:n tuulivoimalat sijoittuvat pohjoisessa Sikokankaan voimala-alueen välittömään läheisyyteen. Hankkeiden

Kohteen nimi (status ja etäisyys VE1 voimaloista)	Kohteen kuvaus ja herkkyys	Muutoksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys (poikkeukset)	VE1 yhteisvaikutus muiden tuulivoi- mahankkeiden kanssa	VE1 vaikutus tilanteessa, jossa Sikokan- kaan, Puutionsaaren ja Piipsannevan hankkeiden oletetaan jo toteutuneen
9 km	Ison Vatjusjärven ja Pienen Vatjusjärven länsipuolelta kulkevan maantien varteen sijoittuva Vatjusjärven kylä muodostuu nauhamaisesti tien varrelle ja rakennuskanta on pääosin paikallisesti arvokasta tai tavanomaista. Ominaista maisemalle on laajat järvenrantanäkymät, jotka avautuvat yli viljelyksessä olevien peltojen. Maakunnallisesti arvokas, perinteistä maaseudun kulttuuriympäristöä edustava alue. Maisemakuva on yhtenäinen, mutta pääosin tavanomainen. Ympäristön arvokkaat ominaispiirteet synnyttänyt toiminta on paikoin muutoksessa ja viljelyaukeita on paikoin kasvamassa umpeen. Alueella on merkitystä erityisesti pysyvän ja vapaa-ajan asutuksen kannalta ja jonkin verran merkitystä seudun maiseman piirteiden hahmottamisen kannalta. Alueelta avautuu tärkeitä näkymiä lähinnä järvien yli suunniteltujen tuulivoimaloiden suuntaan. Herkkyys on kohtalainen.	ovat tarpeeksi pitkiä. Rakennetuilla alueilla näkymät pääosin katkeavat rakennuksiin ja kasvillisuuteen. Muutos kohdistuu alueelle ominaisiin järvinäkymiin. Tuulivoimaloiden havaittavuuden myötä harvaan rakennettuun, pääosin luonnonmaisemana hahmottuvaan järvinäkymään tulee uusi teollinen elementti, joka on ristiriidassa alueen luonteen kanssa. Lentoestevalot ja roottoreiden pyörivä liike korostavat teollista vaikutelmaa. Etäisyyden ja pienen lukumäärän vuoksi hankkeen tuulivoimalat eivät kuitenkaan nouse maisemakuvaa hallitsevaksi elementiksi. Maisemakuvan yhtenäisyys sekä horisontissa erottuvien maamerkkien, kuten radio- ja tv-maston, asema heikentyy jonkin verran. Muutos on pääosin vähäisen kielteinen. Pienen Vatjusjärven suunnalla lähempänä hankealuetta voimaloista erottuvan osan kasvaessa korkeintaan kohtalaisen kielteinen.	Vähäinen kielteinen vaikutus. Paikoin kohtalainen kielteinen vaikutus.	samaan sektoriin) horisonttikerros laajenee ja nostaa vaikutuksen kohtalaiseksi ranta- ja peltoaukeiden vapaissa näkymissä. Yhteisvaikutus on kohtalainen kielteinen.	voimalat erottuvat maisemassa yhtä suurina. Puutionsaaren voimalat voivat näkyä lännen suuntaan avoimilla alueilla. Piipsannevan voimalat voivat näkyvät idän suuntaan avoimilla alueilla. VE1:n tuulivoimalat voivat laajentaa tuulivoima-horisonttikerrosta Vatjusjärven ranta- ja peltonäkymissä ja lisätä voimaloiden havaittavuutta. VE1:n vaikutus on vähäinen kielteinen.
Piipsjärven kulttuurimaisemama 16 km	Maisema-alueen keskellä on kookas Piipsjärvi, joka kuuluu Pyhäjoen vesistöön. Järvi on ensimmäinen uudelleen vesitäytetty järvi Suomessa. Maisema on kumpuilevaa ja järveä ympäröiviä avoimia viljelysmaisemia reunustavat kallioiset selännealueet. Alueelle ominaisia ovat pitkät näkymät järvelle ja sen yli vastarannalle. Järven länsipuolella kulkee Vihannista Oulaisiin johtava valtatie 86. Järvimaisema toimii maamerkkinä ja kohokohtana myös tiemaisemassa. Asutus alueella on teiden varsilla ja selänteiden rinteillä nauhamaista ja paikoin ryhmittynyttä. Alueella on kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia ja pihapiirejä. Maisema-alue on yksi edustavimmista Pohjois-Pohjanmaan kulttuurimaisemaa edustavista kokonaisuuksista ja sen arvo yltää lähes valtakunnalliselle tasolle. Maisemallista merkitystä niin vakituisen asutuksen kuin virkistyskäytön ja matkailun näkökulmasta. Maisemakuva on yhtenäinen ja eheä, paikoin tavanomainen, mutta paikoin jopa erittäin vaikuttava. Kohteesta avautuu erityisen tärkeitä näkymiä Piipsjärven yli suunniteltujen tuulivoimaloiden suuntaan. Herkkyys on suuri.	Tuulivoimaloiden näkymäalueet keskittyvät Piipsjärven länsipuolelle viljelyalueiden reunoille ja paikoin valtatielle 86. Osia yksittäisistä voimaloista on mahdollista havaita myös paikoitellen rannan tuntumassa. Paikoitellen alueelta luoteeseen katsottaessa on paikoin mahdollista havaita jo tuotannossa olevia tuulivoimaloita. Suuren etäisyyden vuoksi suunnitelluista voimaloista erottuu vain osia lavoista horisontissa puuston latvuston yläpuolella. Voimalat peittävät horisonttia vain vähäisesti, eivätkä hallitse maisemakuvaa. Rakennetuilla alueilla rakennukset ja kasvillisuus katkaisevat näkymiä. Alueen länsilaidalla viljelymaiseman yhtenäisyys heikkenee hieman uuden teollisen elementin myötä. Muutos on vähäinen kielteinen.	VE1 ja VE2: Kohtalainen kielteinen vaikutus.	Yhdessä erityisesti Sikokankaan ja mahdollisesti Puutionsaaren hankkeiden kanssa horisonttikerros voi laajeta ja nostaa paikallisesti vaikutuksen voimakkuutta. Yhteisvaikutus on kohtalainen kielteinen.	VE1:n tuulivoimalat sijoittuvat kaakossa Sikokankaan voimala-alueen taakse, Sikokankaan voimaloiden välittömään läheisyyteen. Puutionsaaren voimalat voivat näkyä etelän suuntaan avoimilla alueilla. VE1:n tuulivoimalat voivat lisätä voimaloiden havaittavuutta ranta- ja peltonäkymissä. VE1:n vaikutus on vähäinen kielteinen, paikoin kohtalainen kielteinen.
Kohteet kaukovaikutusalueella 20–30 km etäisyydellä tuulivoimaloista					
Metsäalueet -	Kylien ja asutuskeskusten väleissä maisemakuva on metsäinen. Yhtenäisiä metsäalueita rytmittävät satunnaiset, pääosin suhteellisen pienialaiset avosualueet sekä muutamat pie-nehköt lammet ja järvet. Suoalueista usea on turvetuotantokäytössä. Herkkyys on kohtalainen.	Tuulivoimaloita on havaittavissa vain hyvin paikkakohtaisesti yksittäisten hakkuuaukeiden sekä turvetuotantoalueiden laidoilla. Suuren etäisyyden vuoksi voimaloista puuston latvuston yllä erottuva osuus on hyvin pieni. Metsäalueisiin ei pääosin kohdistu muutoksia. Hyvin paikkakohtaisesti näkymäalueilla maisemakuvan yhtenäisyys heikkenee korkeintaan vähäisesti.	VE1 ja VE2: Ei vaikutuksia. Hyvin paikkakohtaisesti vähäinen kielteinen vaikutus.	Yhteisvaikutus vaihtelee paikkakohtaisesti. Pääosin ei vaikutusta. Paikallisesti enintään vähäinen kielteinen vaikutus. Avoimissa metsäaukoissa/harjujen reunoilla yhteisvaikutus voi paikallisesti nousta enintään kohtalaisen kielteiseksi.	VE1:n tuulivoimalat voivat lisätä pistemäistä havaittavuutta hakkuuaukeilla ja turvetuotantoalueiden reunoilla 20–30 km vyöhykkeellä, mutta metsäkatve pitää vaikutuksen pääosin vähäisenä — enintään paikallisesti vähäinen kielteinen. VE1:llä ei vaikutusta. Paikallisesti enintään vähäinen kielteinen vaikutus.
Tavanomaiset viljely- ja asutusalueet -	Pääosin vesistöjen sekä suurimpien teiden varsille nauhamaisena sijoittuva asutus viljelyalueineen koostuu yksittäisistä pihapiireistä, jotka tiivistyvät lukuisiksi kyliksi. Alueella on myös useita suurempia asutuskeskuksia. Pyhäjoen varrella luoteessa noin 20 kilometriä suunnitelluista tuulivoimaloista sijaitsee Oulaisten kaupunki ja noin 40 kilometrin päässä Merijärven kirkonkylä. Koillisessa, noin 30 kilometrin etäisyydellä sijaitsee Pulkkilan kirkonkylä. Kaakossa, noin 32 kilometrin päässä sijaitsee puolestaan Kärsämäen kirkonkylä. Lounaassa, noin 34 kilometrin päässä sijaitsee Nivalan kaupunki ja 38 kilometrin päässä Ylivieskan kaupunki. Tarkastelualueella risteilee useita pieniä seututeitä, kauempana idässä sijaitsee myös valtatie 4 ja etelässä valtatie 28. Pohjoisessa sijaitsee puolestaan kantatie 88 ja lännessä kantatie 86. Voimaloiden havaittavuus on paikkakohtaista. Näkymiä kohti tuulivoimaloita avautuu lähinnä avoimilta viljelyalueilta, idässä Lamujokivarressa Leskelän kylän suunnalla, kaakossa	Näkymäalueilla osia tuulivoimaloiden lavoista on havaittavissa viljelyalueiden reunoilla puuston yläpuolella. Lentoestevalot muodostavat uuden kiintopisteen ja korostavat voimaloiden havaittavuutta hämärässä ja pimeässä. Suuren etäisyyden vuoksi voimaloita voi olla vaikea hahmottaa. Paikoitellen myös pihojen kasvillisuus ja rakennukset rajaavat näkymiä. Näkymäalueilla voimaloiden havaittavuuden myötä pääosin perinteisenä hahmottuvaan viljelymaisemaan tulee uusi moderni ja teollinen elementti, joka heikentää maiseman yhtenäisyyttä. Heikennys on kuitenkin vähäinen. Viljely- ja asutusalueisiin ei pääosin kohdistu vaikutuksia.	VE1 ja VE2: Ei vaikutuksia. Paikkakohtaisesti vähäinen kielteinen vaikutus.	Yhteisvaikutus vaihtelee paikkakohtaisesti. Pääosin ei vaikutusta. Paikallisesti enintään vähäinen kielteinen vaikutus. Avoimilla peltoaukeilla ja pitkissä näkymäsektoreissa yhteisvaikutus voi paikallisesti nousta enintään kohtalaisen kielteiseksi.	VE1:n tuulivoimalat vahvistavat taustahorisontin tuulivoima-kerrostumaa ja lisäävät pistemäistä havaittavuutta avoimilla peltoaukeilla ja pitkissä näkymäsektoreissa. VE1:llä ei ole vaikutusta. Paikallisesti enintään vähäinen kielteinen vaikutus.

Kohteen nimi (status ja etäisyys VE1 voimaloista)	Kohteen kuvaus ja herkkyys	Muutoksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys (poikkeukset)	VE1 yhteisvaikutus muiden tuulivoi- mahankkeiden kanssa	VE1 vaikutus tilanteessa, jossa Sikokan- kaan, Puutionsaaren ja Piipsannevan hankkeiden oletetaan jo toteutuneen
	Pyhäjokivarressa Käräjäojan kylän suunnalla sekä luoteessa Oulaisten keskuksen lähiympäristön pelloilta. Paikoitellen Pyhäjoen tuntumassa viljelyalueet ovat maisemakuvaltaan vaikuttavan laajoja ja yhtenäisiä kokonaisuuksia, joilta avautuu tärkeitä näkymiä joelle sekä suunniteltujen tuulivoimaloiden suuntaan, joten maiseman herkkyys on suuri. Kaukovaikutusalueen ja teoreettisen maksiminäkyvyysalueen viljely- ja asutusalueet ovat pääosin tavanomaisia ja kokonaisuutena herkkyydeltään kohtalaisia.				
Erämaisiet luonnon-maisema-alueet (Uljuan tekojärvi, Kortteisen tekojärvi, Piurukkaneva, Isoneva) -	Selkeimpiä näkymiä kohti suunniteltuja tuulivoimaloita avautuu erityisesti teoreettisen maksiminäkyvyysalueen itäreunoilla maisematilaltaan laajasti avoimilta Uljuan tekojärven sekä Kortteisen tekojärven itäisiltä rannoilta. Kapeita näkymäsektoreita on paikoitellen myös kaukovaikutusalueen avosualueilla Piurukkanevalla ja Isonevalla luoteessa. Uljuan ja Kortteisen sekä avosualueiden maisema on luonteeltaan erämaista luonnonmaisemaa, joka on suuresti herkkää. Luonteeltaan erämaisiet luonnonmaisemat, joissa näkymälinjat ovat pitkiä, kuten avosuot ja Uljuan tekojärven rantamat ovat suuresti herkkiä. Uljuan tekojärvellä on myös merkitystä nähtävyytenä. Herkkyys on suuri.	Näkymiä avautuu pääosin aivan järvien itäisten rantojen tuntumasta sekä järvien seliltä ja avosualueiden luoteisilta ja pohjoisilta laidoilta. Suuren etäisyyden sekä voimaloiden pienen määrän vuoksi voimaloiden kattama osuus on horisontissa vain vähäinen. Voimalat näyttävät pieniltä ja niitä voi olla vaikea hahmottaa. Hämärän ja pimeän aikaan lentoestevalot edesauttavat voimaloiden havaittavuutta, tosin sääolosuhteilla on etäisyyden kasvaessa yhä suurempi merkitys myös lentoestevalojen havaittavuudelle. Tuulivoimaloiden muodostaman uuden teollisen elementin myötä maisemakuvan yhtenäisyys heikkenee vähäisesti. Muutos on vähäinen kielteinen.	VE1 ja VE2: Vähäinen kielteinen vaikutus.	Kohde on suuresti herkkä ja näkymälinjat (Uljuan ja Kortteisen itärannat sekä avosuot) ovat pitkiä. Useamman hankkeen (Sikokangas, Puutionsaari, Piipsanneva) samaan sektoriin sijoittuessa horisonttikerros voi laajeta ja voimaloiden (erityisesti lentoestevalojen) havaittavuus lisääntyä. Yhteisvaikutus on kohtalainen kielteinen.	VE1:n tuulivoimalat vahvistavat horisonttikerrosta Uljuanin, Kortteisen ja avosualueiden itärannoilta nähtynä ja lisäävät voimaloiden havaittavuutta erityisesti hämärässä lentoestevalojen vuoksi. VE1 voi paikallisesti nostaa vaikutuksen vähäisestä kohtalaiseksi, mutta etäisyyksien, voimaloiden pienen lukumäärän ja sääolosuhteiden vuoksi vaikutus jää kuitenkin pääosin paikkakohtaiseksi ja suhteellisen rajatuksi. VE1:n vaikutus on vähäinen kielteinen.
Junnonojan – Koskenrannan kulttuurimaisema Lamujoki varressa mama 20 km	Alue sijaitsee Pulkkilan kirkonkylän lounaispuolella Lamujoen varrella ja on edustava kokonaisuus jokivarsien vanhoista ja elinvoimaisista kulttuurimaisemista. Lamujoki on kapea ja mutkitteleva uoma, jossa on paljon koskipaikkoja. Jokilaaksoa ympäröi loivapiirteiset ja suovaltaiset selännealueet. Maisemassa erottuu luode-kaakko-suuntaisina harjanteina Hyppyriharju Laakkolassa ja Lounolankangas. Jokea ympäröivät nauhamaisena kulkevat peltoalueet ovat paikoin kapeita ja paikoin laajoja kokonaisuuksia. Asutus on usean pihapiirin muodostamia ryhmiä ja nauhoja. Maisemaa elävöittää paikoin pihapiireihin johtavat puukujanteet. Junnonojan vanha silta on 1900-luvulla tehty teräsilta, jossa on puinen kansi. Vanhoilta teiltä avautuu näkymiä viljelysmaisemaan. Maakunnallisesti arvokas kohde, jolla on merkitystä niin vakituisen asumisen kuin seudun maiseman piirteiden hahmottamisen kannalta. Maisemakuva on eheää ja pienipiirteistä perinteistä maaseudun kulttuuriympäristöä. Maisemaa leimaava toiminta on jatkunut pitkään samantyyppisenä. Junnonojan suunnalla avautuu hyvin paikkakohtaisesti tärkeitä näkymiä suunniteltujen tuulivoimaloiden suuntaan. Herkkyys on suuri.	Muutos näkyy kohteessa vähäisesti ja kapeissa näkymäsektoreissa. Tuulivoimalat jäävät pääosin maastonmuotojen, rakennusten ja kasvillisuuden taakse. Suuren etäisyyden vuoksi voimaloista on havaittava osuus voi olla vaikea hahmottaa ja maiseman muut elementit vievät huomiota pois voimaloista. Muutos ei vaaranna maiseman ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksia ja hyvin paikkakohtaisesti heikentää vähäisesti maisemakuvan yhtenäisyyttä. Alueeseen ei pääosin kohdistu muutosta, hyvin paikkakohtaisesti muutos on vähäinen kielteinen.	VE1 ja VE2: Ei vaikutuksia. Hyvin paikkakohtaisesti vähäinen kielteinen vaikutus.	Mikäli samasta näkymäsektorista näkyy samaan aikaan useampi hanke, horisontin uusi kerros laajenee ja nostaa paikallisesti vaikutuksen vähäisestä kohtalaiseksi. Hyvin paikkakohtaisesti yhteisvaikutus voi olla vähäinen tai kohtalainen kielteinen.	VE1:n tuulivoimalat sijoittuvat lännessä Sikokankaan voimala-alueen eteen, Sikokankaan voimaloiden välittömään läheisyyteen. Etäisyys on suuri. Puutionsaaren voimalat voivat näkyä lännen suuntaan avoimilla alueilla. Piipsannevan voimalat näkyvät etelän suuntaan. VE1:n tuulivoimalat voivat laajentaa horisonttikerrosta samoissa näkymäsuunnissa ja lisätä voimaloiden pistemäistä havaittavuutta. VE1:llä ei ole vaikutusta. Paikkakohtaisesti vähäinen kielteinen vaikutus.
Ilveskorven raitti mrky 21 km	Ilveskorven perinteinen talonpoikainen kyläasutus on maastonmuotoja myötäilevään kapeaan raittiin tukeutuvaa. Tietä rajaavat monin paikoin puurivistöt. Maakunnallisesti arvokkaisiin rakennuksiin kuuluvat Harmaala, Erkkilä ja Suopelto sekä raittiusseura Korvenraivaajien talo, Ilveskorven kauppa ja kyläkuvassa maamerkinomaisena hahmottuva sähkömuuntamo. Kohteeseen kuuluu myös paikallisesti arvokas Ilveskorven kansakoulu. Raitin itäpuolella sijaitsevan Vihanninjoen varsilla avautuvat viljelyalueet näkymineen ovat olennainen osa kokonaisuutta. Maakunnallisesti arvokas pienipiirteinen perinteistä maalauskylämiljöötä edustava kohde. Maisemakuva on yhtenäinen niin mittakaavallisesti kuin ajallisestikin. Maisemalla on merkitystä vakitukselle asumiselle sekä jonkin verran seudun maiseman piirteiden hahmottamisen kannalta. Aluetta leimannut toiminta on jossain määrin muuttunut. Raitin varrelta sekä viljelyaukeilta avautuu joitakin kapeita näkymiä suunniteltujen tuulivoimaloiden suuntaan, kasvillisuus ja rakennukset rajaavat näkymiä erityisesti asutuksen tuntumassa. Herkkyys on kohtalainen.	Muutos näkyy kohteessa hyvin paikkakohtaisesti. Näkymäsektorit ovat kapeita ja tuulivoimalat jäävät erityisesti asutuksen luona näkymäesteiden taakse. Alueen pohjoisreunalla viljelyaukeiden ylitse aukeavat näkymälinjat ovat paikoitellen esteettömmämpiä. Näkymäalueilla voimaloista erottuva osuus rajoittuu osiin lavoista, ja maiseman muut elementit vähentävät voimaloiden hallitsevuutta. Havaittavat voimalat poikkeavat maisemakuvan perinteisestä luonteesta, mutta hyvin paikkakohtaisen havaittavuuden ja suuren etäisyyden vuoksi heikentävät hyvin vähäisesti maisemakuvan yhtenäisyyttä. Alueeseen ei pääosin kohdistu muutosta, hyvin paikkakohtaisesti muutos on vähäinen kielteinen.	VE1 ja VE2: Ei vaikutuksia. Hyvin paikkakohtaisesti vähäinen kielteinen vaikutus.	Mikäli samasta suunnasta näkyy samaan aikaan useampi hanke (erityisesti läntiset hankkeet kuten Sikokangas tai Piipsanneva), horisonttikerros laajenee ja lisää paikallista näkyvyyttä. Hyvin paikkakohtaisesti yhteisvaikutus voi olla vähäinen tai kohtalainen kielteinen.	VE1:n tuulivoimalat sijoittuvat kaakossa Sikokankaan voimala-alueen taakse, Sikokankaan voimaloiden välittömään läheisyyteen. Etäisyys on suuri. Puutionsaaren voimalat voivat näkyä etelän suuntaan avoimilla alueilla. VE1:n voimalat voivat täydentää horisonttikerrosta samoissa näkymäsuunnissa ja lisätä pistemäistä havaittavuutta raitin avoimilta peltoaukeilta. VE1:llä ei ole vaikutusta. Paikkakohtaisesti vähäinen kielteinen vaikutus.
Malisjokivarren kulttuurimaisema mama 22 km	Nivalassa sijaitseva laaja maisemakokonaisuus koostuu Malisjokea ja siihen laskevia oja ympäristöstä maisemakuvaa hallitsevista viljelysalueista, joiden läpi joki kiemurtelee kapeana monisyisenä nauhana. Viljelysmaisema on alavaa ja varsin tasaista. Alueen asutus tukeutuu jokiin ja tiestöön. Maliskylä erottuu selvästi suurimpana kyläkokonaisuutena. Alueella on paljon arvokasta rakennuskantaa. Maisemalla luonteenomainen ja	Suunniteltuja tuulivoimaloita on mahdollista havaita lähinnä alueen länsiosissa, missä pitkiä esteettömiä näkymälinjoja avautuu Tihunperältä kohti Kajaanintietä ja Erkkisjärveä. Lyhyempiä näkymiä avautuu myös hieman pohjoisempana	VE1 ja VE2: Ei vaikutuksia.	Mikäli samaan näkymäsuoraan sijoittuu useampia hankkeita (esim. Sikokangas, Puutionsaari tai Piipsanneva), horisonttirivistö laajenee ja lisää	VE1:n tuulivoimalat sijoittuvat pohjoisessa/koillisessa Sikokankaan voimala-alueen välittömään läheisyyteen. Hankkeiden voimalat

Kohteen nimi (status ja etäisyys VE1 voimaloista)	Kohteen kuvaus ja herkkyys	Muutoksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys (poikkeukset)	VE1 yhteisvaikutus muiden tuulivoi- mahankkeiden kanssa	VE1 vaikutus tilanteessa, jossa Sikokan- kaan, Puutionsaaren ja Piipsannevan hankkeiden oletetaan jo toteutuneen
	omaleimaisuutta luova piirre on viljelyalueiden ylitse avautuvien näkymien vaihtelu avoi- mista suljettuihin. Alueen arvot pohjautuvat sen edustavuuteen vanhana ja edelleen elin- voimaisena maaseudun kulttuurimaisemana. Alueen läpi kulkee Nivalasta Kärsämäelle joh- tava maantie, jolta avautuu monia komeita ja avoimia näkymiä kohti etelää. Maakunnallisesti arvokas maisema-alue, jolla on merkitystä vakituisen asumisen sekä jonkin verran seudun maiseman piirteiden hahmottamisen kannalta. Viljelyalueet ovat suurimitta- kaavaisia, asutuksen lähistöllä maisemakuva muuttuu pienipiirteisemmäksi. Maiseman arvok- kaat ominaispiirteet synnyttänyt toiminta jatkuu elinvoimaisena. Kohteen sisällä avautuu joitakin tärkeitä näkymiä viljelysalueiden ylitse suunniteltujen tuuli- voimaloiden suuntaan. Maisemakuva on alueella yhtenäinen ja paikoitellen, laajojen näky- mien alueilla vaikuttava. Herkkyys on suuri.	Vauhkapudon kylän tuntumassa ja alueen itäosassa eteläi- simpien viljelyalueiden laidoilta. Rakennukset ja kasvillisuus katkaisevat näkymiä erityisesti Erkkisjärven ja Vauhkapuhdon suunnalla. Tuulivoimalat erot- tuvat näkymäalueilla kapeissa näkymäsektoreissa peittäen vain vähäisesti horisonttia. Voimaloista erottuva osuus on pieni ja maiseman muut elementit vähentävät voimaloiden hallitsevuutta. Maisemakuvan yhtenäisyys heikkenee vähäisesti, maiseman ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuudet eivät heikkene. Muutokset ovat paikkakohtaisia. Alueeseen ei pääosin kohdistu muutosta, paikkakohtaisesti muutos on vähäinen kielteinen.	Paikkakohtai- sesti vähäinen kielteinen vai- kutus.	paikallista näkyvyyttä etenkin avoimilla peltoreunoilla. Paikkakohtaisesti yhteisvaikutus voi olla vähäinen tai kohtalainen kielteinen.	erottuvat maisemassa yhtä suurina. Etäisyys on suuri. Puutionsaaren voimalat voivat näkyä pohjoisen suuntaan avoimilla alueilla. Piipsannevan voimalat voivat näkyvät koillisen suuntaan avoimilla alueilla. VE1: voimalat voivat laajentaa horisonttikerrosta Malisjokivarren avoimilla peltoreunoilla ja lisätä paikallista havaittavuutta. VE1:llä ei ole vaikutusta. Paikkakohtaisesti vähäinen kielteinen vaikutus.
Kantokylä mrky 24 km	Pylväsojavarteen syntynyt kylä, jossa rakennukset sijoittuvat pieniin, laajan viljelyaukean keskellä oleviin saarekkeisiin, tai metsänrajaan. Rakennuskanta on yhtenäistä, satulakat- toista ja pienipiirteistä ja alueen sisältämissä kohteissa on sekä maakunnallisesti että paikal- lisesti arvokkaita rakennuksia. Rakennuskantaa on monelta aikakaudelta, sekä perinteisiä maalaistaloja että 1920–30-luvun ja jälleenrakennusajan taloja. Kohokohtina kylämaise- masta erottuvat siunauskappeli, jota ympäröi kuusiaita sekä Ylikankaan pohjalaistalo, enti- set Kantokylän ja Saaren kansakoulut ja Haapakosken kauppa. Maakunnallisesti arvokas kohde, jolla on maisemallista merkitystä vakitukselle asumiselle. Maisemakuva on suhteellisen pienipiirteistä ja yhtenäistä, kohde edustaa melko tavan- omaista perinteistä agraarimiljöötä, jossa on jonkin verran ajallista kerrostumaa. Maisemaa leimaava viljelytoiminta on jatkunut alueella pitkään samantyyppisenä. Alueelta avautuu hyvin paikkakohtaisesti muutamia näkymiä suunniteltujen tuulivoimaloiden suuntaan. Herkkyys on kohtalainen.	Tuulivoimalat jäävät pääosin näkymäesteiden taakse. Voima- loita on mahdollista havaita hyvin paikkakohtaisesti alueen länsireunassa muutamassa kapeassa viljelysalueen ylittä- vässä näkymässä. Voimaloiden havaittavuuden myötä maisemakuvan yhtenäi- syys heikkenee näkymässä hyvin vähäisesti. Muutos ei hei- kennä maiseman ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuk- sia. Alueeseen ei pääosin kohdistu muutosta, hyvin paikkakoh- taisesti muutos on vähäisen kielteinen.	VE1 ja VE2: Ei vaikutuk- sia. Hyvin paikka- kohtaisesti vä- häinen kieltei- nen vaikutus.	Yhdessä lähihankkeiden (esim. Sikokangas, Piipsanneva) kanssa horisonttikerros saattaa joissain kapeissa näkymäsektoreissa laajeta. Hyvin paikkakohtaisesti yhteisvaikutus voi olla vähäinen tai kohtalainen kielteinen.	VE1:n tuulivoimalat sijoittuvat koillisessa Sikokankaan voimala-alueen välittömään läheisyyteen. VE1:n voimalat sijoittuvat Sikokankaan voimaloihin nähden taka- alalle. Etäisyys on suuri. Puutionsaaren voimalat näkyvät idän suuntaan. Piipsannevan voimalat voivat näkyvät idän suuntaan avoimilla alueilla. VE1:n voimalat voivat täydentää horisonttikerrosta Kantokylän kapeissa peltonäkymissä ja lisätä pistemäistä havaittavuutta. VE1:llä ei ole vaikutusta. Paikkakohtaisesti vähäinen kielteinen vaikutus.
Kohteet teoreettisella maksiminäkyvyysalueella 30–40 km					
Alarannan kulttuu- rimaisema mama 30 km	Pyhäjoen varrella Kärsämäen kirkonkylän lounaispuolella sijaitseva maisemakokonaisuus. Esimerkki pitkään jatkuneesta maatalouden muovaamasta maatalousmaisemasta. Maise- makuvassa erottuvat sekä pitkä historia viljelymaisemana että nykyaikaiselle maatalou- delle ominaiset piirteet, jotka muodostavat kerroksellisen kokonaisuuden. Alueella on myös maakunnallisesti arvokas rakennetun kulttuuriympäristön alue, johon sisältyy muun muassa matkailukohteenakin merkittävä maamerkin muodostava Paanukirkko. Maakunnallisesti arvokas alue, jolla on maisemallista merkitystä vakitukselle ja vapaa-ajan asumiselle. Viljelyalueet ovat laajoja ja maisema on suurelta osin suurimittakaavaista. Ym- päristön arvokkaat ominaispiirteet synnyttänyt toiminta on jatkunut pitkään saman tyyppi- senä. Maisemakuva on yhtenäinen ja paikoin jopa vaikuttava. Alueelta avautuu muutamia merkittäviä näkymälinjoja suunniteltujen tuulivoimaloiden suuntaan. Alueella on myös edustava maamerkki. Herkkyys on suuri.	Muutos näkyy kohteessa vähäisesti, muutamissa kapeissa viljelyalueille sijoittuvissa näkymäsektoreissa. Sää- ja valoi- suusolosuhteet vaikuttavat tuulivoimaloiden havaittavuu- teen. Suuren etäisyyden vuoksi voimaloista erottuva osuus on pieni ja voimaloita voi olla vaikea hahmottaa horisontissa. Maamerkin asemaan ei kohdistu muutosta. Voimalat eivät aiheuta muutosta maisemaan.	VE1 ja VE2: Ei vaikutuk- sia.	Yhdessä Sikokankaan, Puutionsaaren ja Piipsannevan kanssa, horisonttikerros voi marginaalisesti täydentyä tietyissä kapeissa näkymäsektoreissa. Suuren etäisyyden vuoksi muutos jää pääosin merkityksettömäksi. Hyvin paikkakohtaisesti ja sää/valo- olosuhteista riippuen yhteisvaikutus voi olla vähäinen kielteinen.	VE1:n tuulivoimalat sijoittuvat luoteessa Sikokankaan voimala-alueen välittömään läheisyyteen, kohteesta tarkasteltuna Sikokankaan hankealueen etualalle - itäpuolelle. Etäisyys kohteeseen on hyvin suuri. VE1:n tuulivoimalat voivat hieman täydentää taustahorisonttia Alarannan suunnassa, mutta suuren etäisyyden vuoksi vaikutus jää pääosin merkityksettömäksi — korkeintaan hyvin paikallisesti vähäisen kielteiseksi. VE1:llä ei ole vaikutusta. Paikkakohtaisesti vähäinen kielteinen vaikutus.
Mankilan-Sipolan kulttuurimaisemat Siikajokivarressa mama 31 km	Siikajokeen tukeutuva edustava esimerkki Pohjois-Pohjanmaan jokiseutu ja rannikko -alu- een kulttuurimaisemista. Laaja ja monimuotoinen kokonaisuus, jonka kulttuurimaiseman ominaispiirteet muistuttavat monin paikoin jokivarsien viljelymaisemille perinteisesti tyy- pillisiä piirteitä. Alueella on myös runsaasti perinteistä kulttuurihistoriallisesti arvokasta ra- kennuskantaa, josta Rantsilan kirkko ja vanha raitti sekä Vareksen tila ovat valtakunnallisella tasolla merkittäviä. Maakunnallisesti arvokas alue, jolla on merkitystä vakitukselle ja vapaa-ajan asumiselle sekä seudun maiseman piirteiden ja identiteetin hahmottamisen kannalta. Maisemakuva on yh- tenäinen ja usein tavanomainen, tosin paikoitellen laajat näkymät ovat vaikuttavia. Viljely- alueiden yhteydessä maisema on suuripiirteistä, asutuksen yhteydessä pienipiirteisempää. Alueelta, lähinnä muutamien viljelyalueiden koillisilta laidoilta, avautuu hyvin	Muutos näkyy kohteessa vähäisesti, muutamissa kapeissa viljelyalueille sijoittuvissa näkymäsektoreissa. Sää- ja valoi- suusolosuhteet vaikuttavat tuulivoimaloiden havaittavuu- teen. Suuren etäisyyden vuoksi voimaloista erottuva osuus on pieni ja voimaloita voi olla vaikea hahmottaa horisontissa. Voimaloiden havaittavuus on heikkoa eikä maisemaan koh- distu muutosta.	VE1 ja VE2: Ei vaikutuk- sia.	Paikkakohtaisesti yhteisvaikutus voi olla vähäinen kielteinen.	VE1:n tuulivoimalat sijoittuvat lounaassa Sikokankaan voimala-alueen välittömään yhteyteen, hankealueen etualalle — eteläpuolelle. Etäisyys kohteeseen on hyvin suuri. Piipsannevan tuulivoimalat voivat näkyä etelän suuntaan, mutta etäisyys kohteeseen on verraten hyvin suuri. VE1:n tuulivoimalat voivat hieman täydentää taustahorisonttia joillain kapeilla viljelynäkymillä ja lisätä

Kohteen nimi (status ja etäisyys VE1 voimaloista)	Kohteen kuvaus ja herkkyys	Muutoksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys (poikkeukset)	VE1 yhteisvaikutus muiden tuulivoi- mahankkeiden kanssa	VE1 vaikutus tilanteessa, jossa Sikokan- kaan, Puutionsaaren ja Piipsannevan hankkeiden oletetaan jo toteutuneen
	paikkakohtaisesti kapeita näkymälinjoja kohti suunniteltuja tuulivoimaloita. Rakennukset ja kasvillisuus rajaavat näkymiä. Herkkyys on kohtalainen.				paikallista havaittavuutta, mutta suuren etäisyyden vuoksi vaikutus jää pääosin merkityksettömäksi. VE1:llä ei ole vaikutusta. Paikkakohtaisesti vähäinen kielteinen vaikutus.
Kalajokilaakson vil- jelymaisemat VAMA2021 31 km	Kalajokilaakson viljelysmaisemat edustavat avaraa pohjalaista jokilaakson kulttuurimaise- maa, jonka arvot perustuvat alueen merkitystä pitkäaikaisena ja elinvoimaisena maatalous- alueena kuvastaviin laajoihin viljelynäkymiin. Alueelle tyypillisiä ovat lähes silmäkantamat- tomiin ulottuvat peltonäkymät, joiden keskellä erottuva kirkkojen torninhuiput perinteisinä maamerkkeinä. Alueella on myös runsaasti kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokasta talonpoi- kaista rakennuskantaa sekä pienempiä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita ra- kennetun kulttuuriympäristön kohteita. Valtakunnallisesti arvokas laaja aluekokonaisuus, jonka maisemakuva on paikoitellen vai- kuttavan avoin ja eheä. Laajan alueen sisällä maisema on luonteeltaan paikoin myös tavan- omaista viljely- ja asutusmaisemaa. Maisemalla on erityistä merkitystä seudun maiseman piirteiden ja identiteetin hahmottamisen kannalta, maiseman arvokkaat ominaispiirteet synnyttänyt toiminta on jatkunut pitkään samantyyppisenä. Jokilaakson lounaisilta reunoilta avautuu joitakin merkittäviä näkymälinjoja suunniteltujen tuulivoimaloiden suuntaan esimerkiksi Pidisjärven lounaispuolelta. Rakennukset ja kasvilli- suus rajaavat usein näkymiä. Herkkyys on suuri.	Muutos näkyy kohteessa vähäisesti, muutamissa kapeissa viljelyalueille sijoittuvissa näkymäsektoreissa. Sää- ja valoi- suusolosuhteet vaikuttavat tuulivoimaloiden havaittavuu- teen. Suuren etäisyyden vuoksi voimaloista erottuva osuus on pieni ja voimaloita voi olla vaikea hahmottaa horisontissa. Heikon havaittavuuden vuoksi voimalat eivät aiheuta muu- tosta maisemaan.	VE1 ja VE2: Ei vaikutuk- sia.	Paikkakohtaisesti yhteisvaikutus voi olla vähäinen kielteinen.	VE1:n voimalat sijoittuvat koillisessa Sikokankaan voimala-alueen välittömään läheisyyteen. Etäisyys on hyvin suuri. Puutionsaaren tuulivoimalat näkyvät koillisen suunnassa etualalle. Piipsannevan tuulivoimalat voivat näkyä koillisen suuntaan avoimilla alueilla. VE1:n tuulivoimalat voivat hieman täydentää taustahorisonttia Kalajokilaakson laajoissa viljelynäkymissä ja lisätä pistemäistä havaittavuutta horisontin reunalla, mutta suuren etäisyyden vuoksi vaikutus jää pääosin merkityksettömäksi. VE1:llä ei ole vaikutusta. Paikkakohtaisesti vähäinen kielteinen vaikutus.